

Система захисту прав дітей як об'єкт державної політики

Серьогіна Т. В. Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Встановлено, що захист прав дітей в Україні є одним із пріоритетних напрямів державної політики, проте через недостатній рівень залучення до системи елементів оцінювання остання є неефективною й шкідливою як для дітей, так і для суспільства. З'ясовано особливості, які слід враховувати під час оцінювання, до яких відносяться особливості сфери послуг загалом – об'єктом оцінювання виступає діяльність організації, що надає послугу; складність чисельного виразу якості послуг; споживач послуги сам виступає учасником процесу надання послуги, відтак якість має відповідати його очікуванням; послуги не зберігаються, вони реалізуються в процесі контакту зі споживачем. Встановлено, що друга група особливостей обумовлена специфікою власне сфери захисту прав дітей, адже неможливо оцінити ступінь задоволення потреб, що є одним із важливих показників при оцінюванні ефективності публічних послуг. Це пов'язане з тим, що діти не являють собою реальних споживачів, тобто таких осіб, які самі вирішують, потрібна їм допомога чи ні, слід їй бути влаштованій до інтернатного закладу чи ні, які вимоги висувати до послуг, що їй надаються й т. і.

Розкрито роль Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки в розбудові системи захисту прав дітей на нових засадах. З'ясовано, що в документі закладено основи для застосування оцінювання як одного з ключових моментів досягнення поставлених у Стратегії цілей. Адже в ній містяться елементи попереднього оцінювання, а також закладено базу для проміжного й підсумкового оцінювання.

Ключові слова: заклади інституційного догляду; державна політика; потреби; оцінювання; показники; особливості сервісної сфери; соціальні послуги

The system of protection of the rights of children as a object of government policy

Serohina T.V. Dnipropetrovsk regional institute of public administration of National academy for public administration under the President of Ukraine

There is no doubt that the evaluation system should be an integral part of the management of any sphere. However, in the context of this study, the actuality is exacerbated by the fact that children are one of the most vulnerable strata of Ukrainian society. Insufficient attention to problematic issues in this area entails consequences for each child as well as for society as a whole. Evidence of the priority of this direction of state policy is the participation of the state in a number of international documents in this area, which include the UN Convention on the Rights of the Child, the agreements within the framework of the Council of Europe and the Hague Conference on Private International Law, the Convention on Civil Aspects of International Child Abduction, European Convention on the Exercise of Children's Rights, Convention on contact with children, etc. Despite the declared principles and high level of financing, there are no noticeable changes.

Consequently, it is considered necessary to introduce into the management the evaluation system, which will answer a number of questions: Have the planned results been achieved? How positive were the assumptions about the results of the policy / program / project? How effective, productive and sustainable are the changes? Evaluating the results of the policy / program / project gives feedback on the achievement of the policy / program / project objectives and objectives. In the context of the research it is impossible not to take into account the features of the service sphere, which include the following: the object of evaluation is the activities of the organization providing the service; the complexity of the numerical expression of the quality of services; the consumer of the service itself acts as a participant in the process of rendering the service; therefore, the quality must meet its expectations; services are not stored, they are realized in the process of contact with the consumer.

On the other hand, the peculiarities of the sphere of children's rights protection should also be taken into account, as it is impossible to assess the degree of satisfaction of needs, which is one of

the important indicators in assessing the effectiveness of public services. This is due to the fact that children do not represent real consumers, that is, those who decide for themselves, need help or not, should be arranged in the residential institution or not, what requirements for the services provided to them and t.

The National Strategy for the Reform of the Institutional Care and the Rearing of Children for 2017-2026 is intended to promote the development of a system for protecting children's rights under the new principles. Among other things, the document provides the basis for applying evaluation as one of the key points in achieving the goals set in the Strategy. First, the Strategy contains elements of the preliminary assessment, which is carried out before the implementation of the program documents, and creates the preconditions for conducting qualitative evaluation at subsequent stages. In particular, the document discloses existing problems, describes the institutional structure, identifies the indicators, including the number of children in institutions of institutional care and upbringing of children, the percentage of children who have orphan status or a child deprived of parental care, the number of children, who have a disability, etc.

Secondly, the Strategy contains a basis for evaluating the effectiveness. In particular, the Action Plan for the implementation of Stage I of the Strategy defines the measures responsible for implementation, terms of implementation and indicators. Indicators include: the number of children covered by inclusive education; the number of orphans provided with housing, children deprived of parental care; the number of children who are raised in institutions of institutional care and upbringing of children, etc.

Thirdly, the Strategy contains data on the expected results, which include: the suspension of placement by the year 2020 of children up to three years of age prior to institutional care and upbringing; the termination by 2026 of activity of all types of institutional care institutions and the upbringing of children in which more than 15 pupils live; providing children and families with children with access to services according to their needs in each territorial community, etc.

To date, the establishment of a regional Register of children of institutional care and education institutions (electronic database) has been started, which will provide an opportunity to receive updated data on the number of pupils in institutions and their needs in terms of settlements and to plan content and volume support services for children returning from institutional institutions to the community and their families.

Keywords: *institutions of institutional care; state policy; needs; evaluation; indicators; service sector features; social services*

Система защиты прав детей как объект государственной политики

Серегина Т.В. Днепропетровский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

Установлено, что защита прав детей в Украине является одним из приоритетных направлений государственной политики, но в связи с недостаточным уровнем привлечения в систему элементов оценивания, последняя – неэффективна и вредна как для детей, так и для общества. Раскрыто, что специфика, которую следует учитывать во время оценивания, обусловлена особенностями сферы услуг, как то, что объектом оценивания выступает деятельность организации, которая оказывает услугу; сложность численного выражения качества услуг; потребитель услуги сам выступает участником процесса оказания услуги, исходя из чего, качество должно отвечать его ожиданиям; услуги не хранятся, они реализуются в процессе контакта с потребителем. Установлено, что другая группа особенностей обусловлена спецификой собственно сферы защиты прав детей, так как невозможно оценить степень удовлетворения потребностей, что является одним из важных показателей при оценивании эффективности публичных услуг. Это связано с тем, что дети не представляют из себя реальных потребителей, то есть таких особ, которые могут сами решать, нужна ли им помощь или нет, необходимо ли ее устраивать в интернат или нет, какие требования выдвигать к услугам, которые ей оказываются и т. п.

Раскрыто роль Национальной стратегии реформирования системы институционального ухода и воспитания детей на 2017–2026 года в развитии системы защиты прав детей на новых принципах.

Вияснено, що в документі закладено основу для застосування оцінювання як одного з ключових моментів досягнення поставлених в Стратегії цілей. Це пов'язано з тим, що в ній містяться елементи попереднього оцінювання, а також закладено базу для проміжного та кінцевого оцінювання.

***Ключевые слова:** учреждения институционального ухода; государственная политика; оценивание; показатели; особенности сервисной сферы; социальные услуги*

Постановка проблеми.

Сім'я як соціально-біологічний інститут, основою якого виступають відносини подружжя та батьківські відносини, виступає найкращим середовищем для виховання дитини. Саме у безпечній і стабільній родині гарантуються індивідуальна увага і турбота, захист від насильства, виховання і розвиток у люблячій атмосфері. Проте, попри значні кроки держави, не всі діти мають можливість зростати в сім'ї або умовах, наближених до сімейних. І однією з ключових проблем при цьому виступає недостатній рівень запровадження системи оцінювання у сферу захисту прав дітей.

Аналіз досліджень і публікацій.

Вказуючи на пріоритетну роль оцінювання у сучасній системі публічного управління, його сутність та місце в управлінському процесі розкрито такими вітчизняними науковцями як М. Лесечко, Т. Маматова, П. Надолішній, Н. Нижник, О. Оболенський, С. Серьогін, Д. Сухінін, І. Хожило, А. Чемерис, Ю. Шаров та ін.

Попри значний науковий інтерес до досліджуваної проблеми, питання оцінювання в контексті захисту прав дітей залишається не розкритим, що й обумовило актуальність дослідження.

Мета дослідження полягає в визначенні передумов оцінювання в системі захисту прав дітей в Україні.

Виклад основного матеріалу.

Тривале перебування дитини поза межами сім'ї призводить до руйнування її особистісних зв'язків з батьками, дитина починає відставати в фізичному та емоційному розвитку, в неї починаються складнощі у спілкуванні, що згодом стає на заваді її успішної соціальної інтеграції. Діти виростають невідповідними до самостійного життя, не мають необхідних соціальних умінь і навичок.

Особливо негативними є наслідки такого догляду та виховання для дітей віком до трьох років, у яких найбільше спостерігається затримка фізичного та психоемоційного розвитку. Більшість дітей перебувають у закладах тривалий час – понад три, а іноді понад 10 років. В умовах інституційного догляду особистість дитини є не цінністю, а лише частиною групи, колективу. Персонал інтернату, піклуючись про всіх дітей, насправді дуже мало знає про кожну конкретну дитину.

Крім того, відсутність належної фахової підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, повільні темпи розвитку інклюзивного навчання призводять до того, що десятки тисяч дітей щороку потрапляють до закладів інституційного догляду та виховання дітей. Також підсилюється негативна тенденція, коли батьки після розміщення дитини в інституції перекладають відповідальність за виховання дитини на державу. І попри те, що діти можуть мати батьків, які не позбавлені батьківських прав, більшість із них в сім'ї не повертаються. До того ж такі діти не можуть бути всиновленими чи влаштованими в сімейні форми виховання [2].

Далеко не кожна дитина в Україні має можливість зростати в сприятливому сімейному оточенні. З одного боку, в українському суспільстві загальноприйнятою є думка, що єдиною можливістю захисту прав дитини є інтернати й дитячі будинки.

З іншого боку, держава вживає комплекс заходів із метою захисту прав дітей, проте питання відсутності при цьому системних змін поки що залишається відкритим. Однією з передумов при цьому виступає традиційний акцент у функціонуванні публічної влади на здійсненні заходів. Натомість в сучасних умовах необхідна трансформація в бік досягнення результатів: «робота української влади щодо впровадження державної політики зосереджена переважно на

«діяльності» та «заходах», а не результатах та наслідках державної політики. Ми мало аналізуємо та фіксуємо свій успіх та помилки, мало вчимося на попередньому досвіді впровадження державної політики» [5].

Особливої актуальності це набуває в умовах, коли захист прав дитини виступає одним із пріоритетних напрямів державної політики. Свідченням виступила участь держави в цілому ряді міжнародних документів у цій сфері, до яких відносяться Конвенція ООН про права дитини, договори в рамках Ради Європи та Гаазької конференції з міжнародного приватного права, Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей, Європейська конвенція про здійснення прав дітей, Конвенція про контакт з дітьми тощо.

Невід'ємним елементом реалізації державної політики виступає відповідність фінансового забезпечення. Так, на утримання інтернатних закладів у 2017 році було виділено більше 7,5 млрд. грн., у 2018 році передбачено збільшення видатків на 30 %. Понад 70 % загального фінансування йде на оплату праці персоналу, 14 % – на оплату комунальних послуг та утримання будівель, 13 % – на харчування дітей, менше 2 % – на придбання одягу дітям та менше 1 % на їх лікування. Таким чином, попри високий рівень фінансування, лише незначний відсоток коштів витрачається безпосередньо на потреби дитини. Система інституційного догляду та виховання дітей є не лише затратною, а також неефективною та шкідливою як для самої дитини, так і для її сім'ї та суспільства в цілому.

Наближення вітчизняної системи захисту прав дітей до сучасних європейських стандартів передбачає впровадження системи управління якістю (СУЯ): «Впровадження і сертифікація СУЯ в будь-яких організаціях приводить до підвищення результативності, узгодженості робіт, раціонального використання ресурсів, фокусування уваги на споживачах і, як наслідок, до підвищення задоволеності споживачів» [6].

Невід'ємними елементами запровадження СУЯ виступають моніторинг і оцінювання. Проте в інституційній системі сфери захисту прав дітей етап оцінювання здебіль-

шого носить фрагментарний характер. Проявність такої тенденції йдеться в дослідженнях вітчизняних науковців: «елементи оцінювання використовуються в Україні при розробці нормативно-правових актів, стратегічному плануванні, у бюджетному процесі. Проте цей інструмент необхідно застосовувати значно ширше для оцінювання: досягнення стратегічних цілей на політичному рівні; діяльності окремих державних інституцій; роботи окремих структурних підрозділів у досягненні цілей організації; роботи окремих державних службовців» [5].

Загальноприйнятним визначенням поняття «оцінювання» на сьогоднішній день виступає наступне: «оцінювання – це визначення змін за результатами реалізації політики / програми / проекту, задля того, аби розуміти: Чи були досягнуті заплановані результати? Наскільки вірними були припущення щодо результатів політики / програми / проекту? Наскільки ефективними, результативними і стійкими є зміни? Оцінювання результатів політики / програми / проекту дає зворотній зв'язок щодо досягнення мети та завдань політики / програми / проекту. Оцінювання є основою для прийняття рішень та належного планування, ефективного використання коштів. Оцінювання створює передумови для удосконалення політики / програми / проекту, оскільки дозволяє навчатися на основі уроків попереднього досвіду. Оцінювання забезпечує реалізацію принципів належного врядування (ефективності, результативності, відкритості, підзвітності)» [3].

При цьому слід чітко відмежувати поняття оцінювання й моніторингу, адже оцінювання – це аналіз, який застосовується час від часу, а моніторинг це постійний збір інформації та її реєстрація за показниками, визначеними заздалегідь. До того ж моніторинг спрямований на спостереження за процесами, що відбуваються, натомість оцінювання спрямоване на аналіз відповідності результатів очікуванням. Отже, в Глосарії термінів з моніторингу та оцінювання зазначено, що моніторинг це «збір та аналіз даних за попередньо визначеними кількісними та якісними показниками для визначення стану системи, проекту, процесу, продукту,

послуги, програми. Моніторинг дозволяє акумулювати необхідну для оцінювання інформацію та сприяє вчасному виробленню рішень» [3].

Проте значний вплив на якість оцінювання здійснюють особливості сервісної сфери, до яких відносяться наступні: об'єктом оцінювання виступає діяльність організації, що надає послугу; складність чисельного виразу якості послуг; споживач послуги сам виступає учасником процесу надання послуги, відтак, якість має відповідати його очікуванням; послуги не зберігаються, вони реалізуються в процесі контакту з споживачем.

В контексті дослідження не можна оминути увагою питання розгляду сфери захисту прав дітей як частини соціальної сфери й аналогічним чином надання послуг у сфері захисту прав дітей як одного з різновидів соціальних послуг, адже: «соціальні послуги – комплекс заходів із надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно їх подолати, з метою розв'язання їхніх життєвих проблем» [8]. При цьому складні життєві обставини в Законі розкриваються як «обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, життєвими звичками і способом життя, внаслідок яких особа частково або повністю не має (не набула або втратила) здатності чи можливості самотійно піклуватися про особисте (сімейне) життя та брати участь у суспільному житті» [8].

Зазначений Закон є профільним у системі надання соціальних послуг й суттєвим кроком щодо запровадження елементів оцінювання виступають положення ст. 1, присвячені трактуванню серед інших таких понять як показники якості соціальних послуг, що визначено як сукупність показників, які використовуються для оцінювання діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, які ґрунтуються на позитивній результативності соціальних послуг відносно її одержувачів і ступеня задоволення їх потреби в цих послугах. Також міститься визначення поняття «державний стандарт соціальної послуги – визначені нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади у сфері соціальної політики зміст та обсяг, норми і

нормативи, умови та порядок надання соціальної послуги, показники її якості» [8]. Зазначених у нормативному акті положень недостатньо для розбудови ефективної й результативної системи надання соціальних послуг. Невідповідність нормативної бази до сучасних умов функціонування в тому числі й системи захисту прав дітей обумовлюють у свою чергу гальмування задекларованих державою реформ.

Відтак, запровадження елементів оцінювання в функціонування системи захисту дітей в ЗУ не знайшло належного висвітлення. Теоретики розділяють оцінювання якості публічних послуг на три основні елементи – це по-перше, оцінювання якості послуг споживачами, по-друге, оцінювання особами, що уповноважені надавати послугу й, по-третє, оцінка якості й достатності ресурсного забезпечення. [4].

Проте в сфері захисту прав дітей складність оцінювання полягає в частині оцінювання якості послуг споживачами, наприклад, неможливо оцінити ступінь задоволення потреб, що є одним із важливих показників при оцінюванні ефективності публічних послуг. Це пов'язане з тим, що діти не являють із себе реальних споживачів, тобто таких осіб, які самі вирішують, потрібна їм допомога чи ні, слід їй бути влаштованій до інтернатного закладу чи ні, які вимоги висувати до послуг, що їй надаються й т. і.

Сприяти побудові системи захисту прав дітей за новими принципами покликана Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки (далі – Стратегія) [7], затверджена Кабінетом Міністрів України від 09 серпня 2017 року № 526-р. Серед іншого, в документі закладено основи для застосування оцінювання як одного з ключових моментів досягнення поставлених у Стратегії цілей.

По-перше, Стратегія містить в собі елементи попереднього оцінювання, яке виконується перед початком реалізації програмних документів і створює передумови для проведення якісного оцінювання на подальших етапах. Зокрема, в документі розкрито існуючі проблеми, охарактеризовано інституційну структуру, визначено показни-

ки, серед яких – кількість дітей, які перебувають в закладах інституційного догляду та виховання дітей, відсоток дітей, які мають статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, кількість дітей, які мають інвалідність та ін. При цьому слід відмітити, що, на жаль, на сьогоднішній день в Україні відсутні нормативні рамки для процедури попереднього оцінювання при підготовці правових актів.

По-друге, Стратегія містить в собі базу для оцінювання ефективності. Зокрема, План заходів із реалізації I етапу Стратегії визначає заходи, відповідальних за виконання, строки виконання й індикатори. До індикаторів віднесено: кількість дітей, охоплених інклюзивним навчанням; чисельність забезпечених житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування; кількість дітей, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання дітей тощо. Результати оцінювання ефективності являють із себе основу для подальшого прийняття рішень.

По-третє, в Стратегії містяться дані про очікувані результати, до яких відносяться: припинення з 2020 року влаштування дітей віком до трьох років до закладів інституційного догляду та виховання дітей; припинення до 2026 року діяльності всіх типів закладів інституційного догляду та виховання дітей, у яких проживає більше ніж 15 вихованців; забезпечення у кожній територіальній громаді дітям та сім'ям з дітьми доступу до послуг відповідно до їх потреб тощо.

На сьогоднішній день розпочато створення регіонального Реєстру дітей-вихованців закладів інституційного догляду та виховання дітей (електронна база даних), що надасть можливість отримувати актуалізовані дані щодо кількості дітей-вихованців в інституційних закладах та їх потреб у розрізі населених пунктів та здійснювати планування щодо змісту та обсягів послуг із підтримки дітей, які повернуться із інституційних закладів у громади, та їх сімей. Регіональний реєстр дітей-вихованців закладів інституційного догляду та виховання дітей має стати на етапі під час здійснення моніторингу та оцінювання процесів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей,

в тому числі успішності реінтеграції дітей із закладів у біологічні чи замісні сім'ї.

Основа для змін у Дніпропетровській області закладено Угодою про співробітництво з Дніпропетровською обласною державною адміністрацією, Дніпропетровською обласною радою та Представництвом благодійної організації «Надія і житло для дітей» [1], що виступає експертом і консультантом із впровадження реформи.

Створено регіональну Міжвідомчу робочу групу з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Ініційовано процеси формування міжвідомчих робочих груп із реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в районах, містах та об'єднаних територіальних громадах Дніпропетровської області. Станом на 15 вересня 2018 р. міжвідомчі робочі групи були створені на 63 територіях, що складає 65 % від загальної чисельності адміністративно-територіальних одиниць області.

Здійснюються заходи щодо розвитку компетентності членів міжвідомчих робочих груп у сфері реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Участь у навчанні взяли 102 особи з 50 адміністративно-територіальних одиниць, які є членами робочих груп та представляють органи державної влади та місцевого самоврядування, зокрема службу у справах дітей, управління соціального захисту, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також організації сфери освіти, охорони здоров'я та громадські об'єднання.

Ґрунтуючись на узагальненні теоретичних та практичних напрацювань відносно запровадження оцінювання в систему захисту прав дітей, враховуючи сучасні пріоритети державної політики, доцільним виглядає створення відповідного організаційно-правового підґрунтя для розвитку системи відповідно до європейських стандартів.

Висновки.

Попри задекларовані принципи та високий рівень фінансування сфери захисту прав дітей, система є неефективною й шкідливою як для дітей, так і для суспільства, що зумовлює необхідність залучення оцінювання. При цьому слід враховувати особливості як

сфери послуг загалом (об'єктом оцінювання виступає діяльність організації, що надає послугу; складність чисельного виразу якості послуг; споживач послуги сам виступає учасником процесу надання послуги, відтак, якість має відповідати його очікуванням; послуги не зберігаються, вони реалізуються в процесі контакту з споживачем), так і сфери захисту прав дітей, адже неможливо оцінити ступінь задоволення потреб, що є одним із важливих показників при оцінюванні ефективності публічних послуг. Це пов'язане з тим, що діти не являють собою реальних споживачів, тобто таких осіб, які самі вирішують, потрібна їм допомога чи ні, слід їй бути влаштованій до інтернатного закладу чи ні, які вимоги висувати до послуг, що їй надаються й т. і.

Сприяти побудові системи захисту прав дітей за новими принципами покликана Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки. Серед іншого, в доку-

менті закладено основи для застосування оцінювання як одного з ключових моментів досягнення поставлених у Стратегії цілей. По-перше, Стратегія містить в собі елементи попереднього оцінювання, зокрема в документі розкрито існуючі проблеми, охарактеризовано інституційну структуру. По-друге, Стратегія містить в собі базу для оцінювання ефективності. Зокрема, План заходів із реалізації I етапу Стратегії визначає заходи, відповідальних за виконання, строки виконання й індикатори. По-третє, в Стратегії містяться дані про очікувані результати, до яких відносяться: припинення з 2020 року влаштування дітей віком до трьох років до закладів інституційного догляду та виховання дітей; припинення до 2026 року діяльності всіх типів закладів інституційного догляду та виховання дітей, у яких проживає більше ніж 15 вихованців; забезпечення у кожній територіальній громаді дітям та сім'ям із дітьми доступу до послуг відповідно до їх потреб тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Благодійна організація «Надія і житло для дітей». – Режим доступу : <http://hopeandhomes.org.ua/>
2. Постолук Г. Дорожня карта реформи: міцні сім'ї, захищені діти. Методичні рекомендації щодо реформування системи захисту дітей на рівні району / об'єднаної територіальної громади : метод. посіб. / авт.-упорядн. : Г. Постолук, Н. Татарчук, О. Мороз [та інш.]; Hope and Homes for Children. – Київ : БО «Надія і житло для дітей», 2018. – 104 с.
3. Горошко А. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання / А. Горошко, Т. Нарчинська, І. Озимок, В. Тарнай. – 2-е видання. – Київ.: Українська асоціація оцінювання. – 2016. – 53 с.
4. Горемікіна Ю. Моніторинг і оцінювання якості та ефективності соціальних послуг: прикладний аспект / Ю. В. Горемікіна // Демографія та соціальна економіка. – 2016. – № 3(28). – С. 122-132.
5. Кравчук І. Оцінювання державної політики в Україні / І. Кравчук // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2010. – № 4. – С. 72-79.
6. Маматова Т. В. Впровадження систем управління якістю при наданні муніципальних послуг: існуючі практики та напрями вдосконалення / Т. В. Маматова // Аспекти публічного управління. – 2013. – № 1. – С. 105-112
7. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 серп. 2017 р. № 526-р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-p>.
8. Про соціальні послуги : Закон України від 19 чер. 2003 р. – № 966-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2003. – № 45. – С. 358.

REFERENCES

1. *Blahodiina orhanizatsiia «Nadiia i zhytlo dlia ditei» [Charity organization «Hope and housing for children»]*. Retrieved from: <http://hopeandhomes.org.ua/> [in Ukrainian].
2. Postoliuk, H., Tatarchuk, N., & Moroz, O. (2018). *Dorozhnia karta reformy: mitsni simi, zakhyscheni dity. Metodichni rekomendatsii shchodo reformuvannia systemy zakhystu ditei na rivni raionu / obiednanoi terytorialnoi hromady [Road Map of Reform: Strong Families, Protected Children. Methodical recommendations on reforming the system of protection of children at the district / united territorial community]*. Kyiv : BO «Nadiia i zhytlo dlia ditei» [in Ukrainian].
3. Horoshko, A., Narchynska, T., Ozymok, I., & Tarnai, V. (2016). *Hlosarii terminiv z monitorynhu ta otsiniuvannia [Glossary of terms for monitoring and evaluation]*. Kyiv.: Ukrainka asotsiatsiia otsiniuvannia [in Ukrainian].
4. Horemikina, Yu. (2016). *Monitorynh i otsiniuvannia yakosti ta efektyvnosti sotsialnykh posluh: prykladnyi aspekt [Monitoring and evaluation of the quality and efficiency of social services: the applied aspect]*. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, 3 (28), 122-132 [in Ukrainian].
5. Kravchuk, I. (2010). *Otsiniuvannia derzhavnoi polityky v Ukraini [Evaluation of State Policy in Ukraine]*. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*, 4, 72-79 [in Ukrainian].

6. Mamatova, T.V. (2013). Vprovadzhennia system upravlinnia yakistiu pry nadanni munitsypalnykh posluh: isnuuchy praktyky ta napriamy vdoskonalennia [Introduction of quality management systems in the provision of municipal services: existing practices and directions of improvement]. *Aspects of public administration*, 1, 105-112 [in Ukrainian].
7. Pro Natsionalnu stratehiu reformuvannia systemy instytutsiinoho dohliadu ta vykhovannia ditei na 2017–2026 roky: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 9 serp. 2017 r. № 526-r. [About the National Strategy for the Reform of the Institutional Care and Keeping of Children for 2017–2026: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 9, 2017 p. № 526-p.]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-r> [in Ukrainian].
8. Pro sotsialni posluhy: Zakon Ukrainy vid 19 cher. 2003 r. – № 966-IV [On Social Services: Law of Ukraine dated 19 June. 2003 – № 966-IV]. (2003). *Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 45, 358 [in Ukrainian].

Серьогіна Тетяна Володимирівна

Кандидат наук з державного управління, доцент
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України
49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Serohina Tetiana

Ph. D., Assoc. Prof.
Dnipropetrovsk regional institute of public administration of National academy
for public administration under the President of Ukraine
29, Hoholya str., Dnipro, 49044, Ukraine

Email: seregina.dridu@gmail.com

Цитування: Серьогіна Т. В. Система захисту прав дітей як об'єкт державної політики / Т. В. Серьогіна // *Аспекти публічного управління*. – 2018. – Т. 6. – № 11-12. – С. 64-71.

Citation: Serohina, T.V. (2018). Systema zakhystu prav ditei yak obiekt derzhavnoi polityky [The system of protection of the rights of children as a object of government policy]. *Public administration aspects*, 6 (11-12), 64-71.

Стаття надійшла / Article arrived: 05.11.2018

Схвалено до друку / Accepted: 08.11.2018